

Rammeaftale 2017

Ledelsesresumé

Udviklingsstrategi og Styringsaftale for
det specialiserede socialområde og
specialundervisningsområdet.

Kommunerne i region Sjælland og
Regionen Sjælland

Resume:

De 17 kommunalbestyrelser i region Sjælland og Regionsrådet skal ifølge rammeaftalelovgivningen årligt senest den 15. oktober indgå en Rammeaftale på det specialiserede social- og undervisningsområde.

Rammeaftalen består af to dele – en udviklingsstrategi (kapacitetsbehov, faglig udvikling og fokusområder) og en styringsaftale (kapacitets- og økonomistyringsdel).

Udviklingsstrategien og Styringsaftalen bygger på KKR Sjællands syv principper for samarbejde på det specialiserede social- og undervisningsområde, som samtlige 17 kommunalbestyrelser har tilsluttet sig.

Udviklingsstrategien

Udviklingsstrategien skal have fokus på den faglige udvikling i de omfattede tilbud, fokus på behov for oprettelse af nye pladser og tilbud samt på fokusområder. Der skal indgå et samlet skøn for behovet for regulering i antallet af tilbud, samt områder der skal arbejdes med i det pågældende år.

Balance mellem udbud og efterspørgsel

Det generelle billede i forhold til kommunernes tilbagemeldinger er, at der overordnet opleves balance mellem udbud og efterspørgsel og kommunerne oplever sammenhæng mellem behov og udbudte tilbud, men der er områder og målgrupper, som man bør være opmærksom på.

Kommunerne forventer, at der indenfor børne- og ungeområdet efterspørges flere plejefamilier, indenfor for voksenhandicapområdet forventes flere senhjerneskadede borgere og der er et ønske om flere § 107 tilbud, mens der på herberg/forsorgshjemsområdet forventes mangel på pladser.

Kommunerne oplever overordnet sammenhæng mellem behov og det samlede udbud af specialiserede tilbud indenfor de forskellige målgrupper på voksen og børne- og ungeområdet indenfor de fleste målgrupper.

Blandt de få kommuner, der har vurderet opfyldelsesgraden lavt på voksenområdet, er det primært indenfor målgrupperne hjerneskade, hjemløshed, funktionsnedsættelser og øvrige svære sociale problemer.

Blandt de få kommuner, der har vurderet opfyldelsesgraden lavt på børne- og ungeområdet, er det primært indenfor målgrupperne alkohol- og stofmisbrug og psykiske vanskeligheder.

Følgende initiativer er igangsat :

- Socialtilsynet er inviteret til samarbejde om rekruttering af plejefamilier.
- Der gennemføres en spørgeskemaundersøgelse på hjerneskadeområdet i 2016.
- Hjemløshed/socialt udsatte er fokusområde i 2017, men forventes opstartet i 2016

Spørgsmålet om kapacitet, efterspørgsel og udviklingstendenser på de lands- & landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger koordineres på tværs af de fem rammeaftaler og indgår med en fælles tekst i de fem udviklingsstrategier. Der er i 2016 seks landsdækkende tilbud, fem landsdelsdækkende tilbud og otte tilbud med sikrede afdelinger.

Den samlede belægning på de lands- og landsdelsdækkende tilbud var i 2015 på 95 procent mod en belægning i 2014 på 93 procent. Belægningen på de enkelte tilbud svinger fra 54 til 105 procent. Hovedparten af de kommuner, som har anvendt de lands- og landsdelsdækkende tilbud de seneste år, finder helt eller delvist, at tilbuddenes kapacitet hænger sammen med behovet for højt specialiserede tilbud til målgrupperne.

Den samlede belægningen på de sikrede og de særligt sikrede afdelinger var i 2016 på 72 procent, hvor de belægningen på de enkelte sikrede afdelinger spændte fra 49 til 99 procent. Dette er et betydeligt fald i forhold til 2014, hvor belægningen var på 79 procent. Størstedelen af de kommuner som har haft borgere på de sikrede afdelinger oplever helt eller delvist at der er sammenhæng mellem kapaciteten i de enkelte tilbud og behovet for højt specialiserede tilbud til målgruppen

Fokusområder

Med udviklingsstrategien aftales årligt en række fokusområder, som kommunerne arbejder med i det pågældende år.

Den 29. april 2016 var udvalgsmedlemmer og direktører fra de 17 kommuner i region Sjælland og Regionsråd indenfor områderne Børn og Unge samt voksne handicappede samlet til et temamøde om rammeaftalen på det specialiserede social – og undervisningsområde. Brugerorganisationerne fra det regionale dialogforum var ligeledes repræsenteret.

Udover en evt. central udmelding fra Socialstyrelsen 1/11-2016, som man ville skulle arbejde med i 2017, drøftede man andre mulige fokusområder.

Der var opbakning til at følgende er fokusområder i 2017:

- 1) Evt. central udmelding fra Socialstyrelsen 1/11-2016:
- 2) Kommunikationsområdet – Fortsat fra 2016
- 3) Økonomi – Fortsat fra 2016
- 4) Hjemløshed/Socialt udsatte - ny
- 5) Psykiatriområdet - Bedre kvalitet i støtten til borgere i grænseområdet mellem psykiatri-, socialpsykiatrisk- og misbrugsområdet og som har voldelig risikoadfærd - ny
- 6) Proces for fornyet politisk grundlag for rammeaftale 2018 - ny

I forhold til Kommunikationsområdet foreslås der i 2017 fortsat at være fokus på at udvikle en fælles strategi for Kommunikationsområdet, som både tager sigte på at drive området efter lavest effektive omkostninger, og samtidig sikrer områdets økonomiske og faglige bæredygtighed. Dette inkluderer bl.a. en analyse af områdets ydelses- og prisstruktur i forhold til øget gennemsigtighed og kortlægning af fordele og ulemper ved abonnementsaftaler.

I forhold til fokusområdet om økonomi foreslås at der fortsat arbejdes med fælles effektiviseringsværktøjer som går på tværs af de 17 kommuner i region Sjælland med benchmark analyse af handicapområdet, analyse af visitation, belægningsprocent, udbud/markedsmodning og takster som effektiviseringsinstrument.

I forhold til fokusområdet om hjemløshed/socialt udsatte har området forbindelse til de igangværende arbejder i 2016 med fokusområderne om psykiatriområdet og kontanthjælpsreformens betydning. Arbejdet forventes opstartet i 2016.

I forhold til fokusområdet om bedre kvalitet i støtten til borgere i grænseområdet mellem psykiatri-, socialpsykiatrisk- og misbrugsområdet og som har voldelig risikoadfærd, oplever kommunerne at der mangler tilbud som buffer mellem regional psykiatri og socialpsykiatri og er behov for forstærket samarbejde i øvrigt mellem behandlingspsykiatri og socialpsykiatri. Fokusområdet ligger bl.a. i forlængelse af aftalen om kommunernes økonomi for 2017, som indeholder et afsnit om forebyggelse af voldsepisoder på botilbud.

I forhold til fokusområdet om proces for fornyet politisk grundlag for rammeaftale 2018, overvejes igangsat en ny politisk proces ift. rammeaftalen som giver nyt politisk ejerskab og inddragelse med inspiration fra sundhedsområdet og beskæftigelsesområdet

Udviklingsstrategien for 2017 er udarbejdet på baggrund af de 17 kommuners tilbagemeldinger om forventede ændringer i udbud og efterspørgsel og netværksgruppernes tilbagemelding indenfor de enkelte delområder samt de nævnte drøftelser om fokusområderne.

Styringsaftalen

Styringsaftalen er en aftale på det specialiserede social- og undervisningsområde mellem de 17 kommunalbestyrelser i region Sjælland og Regionsrådet, som lægger rammerne for kapacitets- og prisudviklingen og herunder beslutter takster og principper for omkostningsberegning og betalingsmodeller. Det anbefales, at styringsaftalen behandles som en del af den enkelte kommunes/regionens budgetproces.

Styringsaftalen skal som minimum indeholde:

- Angivelse af hvilke konkrete tilbud, der er omfattet af styringsaftalen
- Aftaler om udviklingen i taksterne for tilbud omfattet af aftalen
- Aftaler om prisstrukturen for de omfattede tilbud
- Aftaler om oprettelse og lukning af tilbud og pladser
- Aftaler om principper for evt. indregning af driftsherrens udgifter ved oprettelse og lukning af tilbud aftalt i rammeaftaleregion
- Aftaler om frister for afregning for brug af tilbud
- Tilkendegivelse fra kommunalbestyrelserne om overtagelse af regionale tilbud og fastlæggelse af, i hvilket omfang overtagne tilbud skal stå til rådighed for de øvrige kommuner

Alle takster for institutioner omfattet af styringsaftalen beregnes efter samme principper. Principperne er: Mindst mulig administration, færrest mulige takster, færrest mulige tillægsydelse.

Som udgangspunkt er tilbud indenfor de relevante lovparagraffer, der anvendes af flere kommuner omfattet af styringsaftalen. Det samme gælder regionale tilbud.

I lighed med styringsaftale 2016 indgår forslag om en taskforce i forhold til lukningstruede tilbud: en procedure for hvordan man samler op, hvis der opstår problemer i forhold til specialiserede tilbud som er bevaringsværdige. Taskforce skal ses i sammenhæng med arbejdet med at identificere de mest specialiserede tilbud i 2013/2014 og 2014/2015 samt loven med den nationale koordinationsstruktur pr. 1. juli 2014.

I lighed med styringsaftale 2014, 2015 og 2016 indgår standardkontrakter for børneområdet og for voksenområdet som bilag til styringsaftalen for 2017.

Anbefalinger fra KKR Sjælland

KKR Sjælland tiltrådte 13/6 2015 en bredere flerårig strategi i forhold til at arbejde med styring af takst- og udgiftsudvikling og herunder at:

1. Der gennemføres en nærmere takstanalyse på målgruppeniveau
2. "Takstinstrumentet" i form af henstilling over for sælgerkommunerne om given procent takstreduktion ikke anvendes i 2017, men at KKR Sjælland i stedet opfordrer alle kommuner til at sikre et målrettet arbejde for konstant driftsoptimering med den hensigt at reducere taksterne på de takstbelagte institutioner og stram udgiftsstyring generelt, herunder ved køb hos private udbydere
3. Der sker en opfølgning på dette en gang om året. Den nærmere form for dette forelægges KKR Sjælland i september måned 2016
4. KKR Sjælland besluttede, at datagrundlaget fremover opdateres en gang om året og danner grundlag for løbende, fælles ledelsesinformation.

KKR Sjælland anbefaler kommunerne, at der i en flerårig periode fra 2017-2020:

1. Gennemføres nærmere analyser af takster pr. målgrupper frem for på kommuneniveau med henblik på at få mere relevant viden om takstudviklingen og sammenhængen mellem pris, indhold og kvalitet end tidligere takstanalyser har givet mulighed for. Det foreslås, at der igangsættes analyser for følgende mulige bud på målgrupper (autister, udviklingshæmmede, sindslidende, senhjerneskadede, fysisk handicappede, hjemløse, voldsramte kvinder, alkoholmisbrugere, stofmisbrugere, idet det vil blive afklaret nærmere på administrativt niveau).
2. Samarbejdes om effektiviseringstiltag i en fortsat analyse/vidensdelingsproces suppleret med årlige redegørelser fra de enkelte kommuner til KKR (fællesskabet) om, hvad den enkelte kommune har gjort for at bidrage til en effektiv udvikling på det samlede udgiftsområde.
3. Gennemføres en løbende, kritisk refleksion i hver kommune med afsæt i analyserne og spørgsmål fra KORA med det formål, at den enkelte kommune anvender resultaterne til at optimere deres egen drift.
4. Fortsættes med markedsafprøvning/konkurrenceudsættelse som et spor til sikring af en effektiv prissætning for ydelserne, og i forlængelse heraf at de enkelte kommuner generelt fremmer effektfokus og gennemsigtighed ved at opstille klare krav og effektmål, når der købes ydelser hos eksterne leverandører.

Børnehus

Jf. rammeaftalebekendtgørelsen skal kommuner og region i forbindelse med styringsaftalen drøfte børnehus. Børnehus Sjælland blev oprettet den 1. oktober 2013, som en del af overgrebspakken. Næstved Kommune har siden 1. oktober 2013 drevet Børnehus Sjælland,

som er det samlede, rådgivende og undersøgende tilbud for kommuner, sygehuse og politikredse i region Sjælland.

I 2015 var budgetteret på en antagelse om 150 børnehussager. Det viste sig imidlertid, at antallet af sager steg markant således der ved årets udgang var 195 børnehussager og mere end 225 konsultative sager. Det giver en øget efterspørgsel på 30 % i forhold til børnehussager, ligesom de konsultative sager er steget med op mod 50 % fra 2014.

I oktober måned 2015 besluttede Næstved kommune som følge af den øgede efterspørgsel, at foretage en opnormering i Børnehus Sjælland således at henholdsvis socialrådgiver- og psykolognormeringen fulgte efterspørgslen. Som følge deraf er der pr. 1. januar ansat 1 psykolog og 1 socialrådgiver ekstra, hvilket giver en samlet normering på 3 socialrådgivere, 2,5 psykologer, 1 administrativ medarbejder og 1 leder. Grundlaget for budget 2016 er 190 børnehussager om året og de ovenfor nævnte 7,5 årsværk.

Socialtilsyn

Lov om Socialtilsyn trådte i kraft den 1. januar 2014. Socialtilsynet udarbejder en årsrapport om tilbuddenes kvalitet, som skal sendes til sekretariatet for rammeaftalen og socialstyrelsen senest den 1. juli året efter det kalenderår rapporten vedrører. Rapportens konklusioner skal indgå i drøftelserne om den rammeaftale på det sociale område og det almene ældreboligområde, som årligt indgås mellem kommunalbestyrelserne i regionen og regionsrådet. Socialtilsynets årsrapport offentliggøres 22. juni 2016.

National koordinationsstruktur og den centrale udmelding

Lov om ændring i lov om social service (opfølgning på evaluering af kommunalreformen) har pr. 1. januar 2014 etableret en dialogbaseret national koordinationsstruktur og vidensopbygning på det mest specialiserede socialområde og specialundervisningsområde som er forankret i Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen følger udviklingen i tilbud, målgrupper og indsatser og har:

- Kompetence til at udmelde målgrupper eller særlige indsatser som kommunalbestyrelserne skal forholde sig til i forbindelse med de årlige rammeredegeelser.
- Beføjelse til at anmode kommunalbestyrelserne om at foretage en fornyet behandling af indsatsen i forhold til de centralt udmeldte målgrupper og indsatser.
- Beføjelse til at meddele driftspålæg, som indebærer at en kommune eller region pålægges et driftsansvar. Dette dog kun undtagelsesvist i helt særlige tilfælde.
- I sidste ende kan træffe afgørelse om en finansieringsmodel.

Socialstyrelsen har pr. 1. november 2015 udsendt en central udmelding for borgere med svære spiseforstyrrelser, som kommunerne skal forholde sig til, og som indgår i den eksisterende rammeaftaleorganisering.

I forhold til Socialstyrelsens centrale udmelding om borgere med svære spiseforstyrrelser, er der i kommunerne i Region Sjælland i 2015 81 borgere ligeligt fordelt mellem børn og voksne. Til denne målgruppe anvender kommunerne både offentlige og private tilbud, samt i begrænset omfang matrikelløse indsatser i egen kommune.

Kommunerne oplever udbuddet af højt specialiserede indsatser som tilstrækkeligt, men at målgruppens begrænsede størrelse betyder at kendskabet til målgruppens behov og relevante tilbud kunne være større. Kommunerne oplever at sektorovergange mellem psykiatri og socialområdet er en udfordring, og et centralt tema er, hvordan samarbejdet mellem sektorerne kan forbedres.

Rammeaftalesekretariatet har varetaget indsamlingen af data fra kommunerne ift. den centrale udmelding og herunder udsendt spørgeskemaer, afholdt workshop og gennemført undervisningsdag for kommunerne. Afrapporteringen indgår i rammeaftalen 2017 som bilag.

Aftaler vedrørende Grønland og Færøerne

Afsnittet om Grønland og Færøerne er revideret til rammeaftalen 2017, så det opdateret beskriver varetagelsen af de forpligtigelser Region Sjælland har i henhold til den gældende rammeaftalebekendtgørelse BEK nr. 1156 af 29.10.2014. Der er 14. april rettet henvendelse til Social- og Indenrigsministeriet med henstilling om at give mulighed for at opfylde forsyningsforpligtigelsen med botilbud efter § 107 i serviceloven og boliger efter almenboligloven med hjælp og støtte efter §§ 83 og 85 og ikke kun med § 108 tilbud som nævnt i bekendtgørelsen. Grønlands Selvstyre har i februar 2016 igangsat en proces med hjemtagelse af de opgaver som hidtil er varetaget af Grønlands Repræsentation i Danmark. Baggrunden er et ønske om øget fokus på hjemtagelse af anbragte borgere, effektivisering af administrative funktioner samt udvikling i fagligheden og sammenhæng på handicapområdet i Grønland.

Ændring af tællemetode ved aflastningstilbud til børn, unge og voksne

Styregruppen for Rammeaftale Sjælland har efter henvendelse fra Slagelse Kommune besluttet at indstille at tællemetoden for aflastningsdøgn ved ophold på aflastningstilbud efter lov om socialservice paragraf 66, nr. 6 og paragraf 107, ændres fra tidligere kl. 00:00 til 24:00 til i stedet at tælles som "hoteldøgn" fra kl. 12:00 til 12:00 næste dag. Formålet med ændringen er, at dette vil skabe mere gennemsigtighed for borgeren. Ændringen gælder fra 1/1-2017

Delvist lukkede afdelinger

Ifølge ressortministeriet er der en lovændring på vej omkring delvist lukkede afdelinger. I følgeloven til den nye voksenansvarslov foreslås at ændre servicelovens § 5, stk. 1, nr. 4, således at også regionerne får adgang til at etablere delvist lukkede afdelinger (og ikke kun sikrede afdelinger). Lovforslaget er under behandling i Folketinget primo maj, og forventes at blive vedtaget ultimo maj/primo juni – med ikrafttræden pr. 1. juli 2016. Ift. Region Sjælland betyder dette at regionen etablerer delvist lukkede afdelinger, såfremt der er behov for et sådant tilbud. Region Sjælland driver de sikrede afdelinger Bakkegården og Stevnstortet.